

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu a soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška, soudce JUDr. Petra Průchy a soudkyně Mgr. Jany Brothánkové v právní věci žalobců: **a) E. B., b) O. K., c) O. H., d) M. Ď.**, všichni zastoupeni Mgr. Zuzanou Candigliota, advokátkou, se sídlem Brno, Burešova 6, proti žalovaným: **1) Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy**, se sídlem Praha 4, Kongresová 2, **2) Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, týkající se žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. června 2016, č. j. 9 A 153/2012 - 444,

takto:

I. Kasační stížnost žalobců **se zamítá**.

II. Žalobci **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovaným **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Dne 30. června 2012 se měl v Praze uskutečnit třetí ročník vzpomínkové akce FOOD NOT BOMBS – poslední předprázdninové rozdávání, u příležitosti třetího výročí vystěhování squatu Milada (tzv. vila Milada se nachází v Praze 8, v katastrálním území Libeň, ulici Na Kindlovce 1088, pozemek parc. č. 493/33, resp. část pozemku parc. č. 493/1). Akce byla plánována od 16 hod. v prostoru vysokoškolských kolejí Praha-Troja (17. listopadu) v blízkosti zchátralé vily Milada. Podle žalobců, kteří se této akce společně s dalšími osobami účastnili, bylo jejím smyslem upozornit na to, že se s domem od jeho násilného vyklizení nic neděje, odpovědné osoby ho nechávají chátrat a dům je v horším stavu než před jeho vyklizením. Chtěli též poukázat na *„společenský problém dostupnosti*

bydlení, obzvláště v dnešní době krize, kdy je na jedné straně stále více lidí bez domova se všemi z toho vyplývajícími důsledky, na druhé straně existuje řada opouštěných domů, které majitelé úmyslně nechávají chátrat." Každý rok se proto ve výročí vyklizení squatu Milada konal v jeho blízkosti piknik a sportovní turnaj s hudební produkcí a Policie České republiky (dále též jen „policie") tyto aktivity vždy monitorovala.

[2] I o třetím ročníku vzpomínkové akce FOOD NOT BOMBS se policie předem dozvěděla ze své operativní činnosti. Svolavatel akce nebyl znám, mělo se jednat o akci na akademické půdě (nemělo tedy dojít k zabrání veřejného prostranství), celkový počet účastníků na místě byl odhadován do padesáti osob. Akci dozorovaly policejní hlídky z místních oddělení policie Kobylisy, Jarov a Kyje pod společným velením npor. Bc. Š. B. Cílem bylo zajistit klid a veřejný pořádek v okolí vily Milada. Policie svůj dohled ukončila okolo 20 hod. s tím, že při akci k narušení veřejného pořádku nedocházelo. Mezi 21. a 22. hod. se však účastníci akce rozhodli, že se do opuštěné vily přemístí i s hudební technikou a svými věcmi. Učinili tak podle žalobců spontánně a pod vlivem *„nostalgie po dříve fungující obyvatelné vile, která fungovala nejen jako bydlení, ale též jako sociální centrum s mnoha kulturními a benefičními aktivitami a která byla svévolně bez jakéhokoliv soudního rozhodnutí násilně vyklizena a poničena za účasti a podpory policie.*" Do vily vnikli za pomoci žebříku přes balkon v prvním patře, neboť dveře a spodní okna domu byly zazděné. Poté pokračovali v koncertu uvnitř vily.

[3] Ve 21:46 hod. oznámil pan M. L. na linku 158, že asi třicet osob nepovoleně vniká do vily za pomocí žebříků přes balkon. Na místo dorazila řada policejních hlídek pod velením npor. Bc. Š. B. jako velitele opatření, následně též tým vyjednavačů, zásahová jednotka a dva vyšší policejní funkcionáři (plukovník H. a major J.). Na místě byl přítomen oznamovatel, M. L., který uvedl, že vilu Milada i s okolními pozemky má pronajaté od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (majitelem objektu a pozemku je Česká republika). Po policii požadoval, aby osoby nacházející se v „jeho" objektu byly vykázány. Někdo z osob nacházejících se uvnitř vily mezitím ověsil balkon a okna v prvním patře domu vlajkami a transparenty s nápisy „3 roky a dost", „we ♥ Milada" atd. Část účastníků akce zůstala před vilou, bubnovala, komunikovala s přítomnou policií a předávala informace lidem uvnitř domu.

[4] Okolo 23 hod. započalo vyjednávání týmu policejních vyjednavačů s osobami, které obsadily objekt vily Milada. Policie požadovala, aby přítomní do půlnoci ukončili hudební produkci a opustili vilu. Účastníci akce namítli, že mají mnoho věcí a pro jejich odstěhování není dostatek světla, přičemž odmítli nabídku, že jim policie zapůjčí baterky a pomůže s vyklizením objektu. Konečné stanovisko slíbili sdělit do půlnoci. Po půlnoci proběhlo další vyjednávání, kdy policejní vyjednavači znovu vyzvali „squattery" (poznámka Nejvyššího správního soudu: vzhledem k popsaným okolnostem nešlo o squat a squattery v pravém slova smyslu, avšak pro zjednodušení se v dalším textu účastníci akce tímto způsobem, v uvozovkách, označují) k opuštění objektu s tím, že to požaduje jeho nájemce. Dva účastníci akce následně vilu dobrovolně opustili. Policisté je zadrželi, zkontrolovali jejich totožnost, umístili do policejního vozidla a později je odvezli spolu s ostatními zadrženými na místní oddělení policie k podání vysvětlení. Ostatní „squatteři" se mezitím znovu odmítli podrobit výzvě s tím, že předčasným odchodem by nenaplnili protestní a kulturně politický smysl akce. Trvali na tom, že vilu opustí až za svítání. Proto

policejní vyjednavači užili frázi: *„Jménem zákona opusťte prostor, jestliže tohoto neuposlechnete, bude použito donucovacích prostředků.“* Poté, asi čtyřicet minut po půlnoci, započal samotný policejní zákrok.

[5] Policisté nejprve ručním beranidlem rozbili zazděný vchod ve spodním podlaží. Zjistili však, že všichni účastníci akce jsou v prvním patře objektu a že během vyjednávání vytvořili na schodech vedoucích do přízemí barikádu z dveří, starého nábytku, suti apod. V prostoru byl také cítit benzín (svědectví se rozcházejí v tom, kdy policisté tento fakt zaznamenali). Policisté se pokusili barikádu odstranit, ale nepodařilo se jim to ani s pomocí hasičů vybavených motorovou pilou. Policisté nicméně vhodili vzniklým otvorem do prostoru za barikádou rozbušku. „Squatteři“ v reakci na to použili hasicí přístroj, takže v prostoru bylo obtížné dýchat, velitel zásahu proto vydal rozkaz k opuštění vily. Později se policistům podařilo vniknout do vily oknem v prvním patře s pomocí výsuvného žebříku zapůjčeného od hasičů. „Squatteři“ již nekladli odpor, pouze několik z nich uniklo již v průběhu zásahu na střechu vily. Ostatní přítomné policie zadržela, vyvedla ven z vily, naložila do policejních vozidel a rozvezla po dvou na jednotlivá místní oddělení policie k podání vysvětlení. Několik osob, které byly zraněné, bylo předáno k ošetření lékařům.

[6] Policejní vyjednavači pak pokračovali v jednání s osobami nacházejícími se na střeše vily, mezi nimiž byli i dva z žalobců (O. H. a E. B.). Ti však odmítli, údajně v obavách z napadení policisty, střechu opustit. Učinili tak až druhý den za světla poté, co dostali příslib, že budou moci volně odejít a také odvézt z vily Milada věci, které tam oni a ostatní účastníci akce zanechali. To také učinili za pomoci dalších účastníků akce, kteří byli mezitím propuštěni ze zadržení poté, co na jednotlivých místních odděleních policie podali vysvětlení k tomu, že obsadili cizí objekt a neuposlechli výzev veřejného činitele. Tím prakticky policejní zásah skončil.

[7] Žalobou podanou dne 30. srpna 2012 u Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“) se žalobci (kterými jsou čtyři účastníci výše popsané vzpomínkové akce) domáhali určení, že zásah policie vůči nim ve dnech 30. června a 1. července 2012 při vzpomínkové akci při bývalém squatu Milada v Praze byl nezákonný. Zásah měl spočívat v neoprávněné výzvě žalobcům k opuštění objektu bez právního důvodu, v bezdůvodném, nepřiměřeném a nesprávném použití donucovacích prostředků, v bití, ve způsobení bezdůvodné újmy na zdraví, v bezdůvodném ničení věcí žalobců, v ponižujícím zacházení, v neoprávněném omezení osobní svobody, v bránění identifikace policistů a v neoprávněném omezení práva na svobodu projevu. Městský soud jejich žalobu jako nedůvodnou zamítl rozsudkem ze dne 25. června 2014, č. j. 9 A 153/2012 - 245, neboť došel k závěru, že policejní zásah byl zákonný a přiměřený okolnostem.

[8] Nejvyšší správní soud na základě kasační stížnosti žalobců citované rozhodnutí městského soudu zrušil rozsudkem ze dne 25. května 2015, č. j. 6 As 255/2014 – 42, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Na základě toho proběhlo před městským soudem několik dalších ústních jednání za účelem doplnění dosavadních skutkových zjištění, a to zejména výslechem svědků. Po provedeném dokazování městský soud žalobu opět zamítl rozsudkem ze dne 24. června 2016, č. j. 9 A 153/2012 - 444. Dospěl k závěru, že obsazením vily Milada nenaplňovali

žalobci své právo shromažďovací jako politické právo, neboť tato akce nesplňovala znaky shromáždění ve smyslu judikatury Nejvyššího správního soudu. Městský soud své úvahy shrnul takto: *„Chybí vymezení konkrétního času konání shromáždění ve vile, kdy sami žalobci tvrdili, že se jednalo o spontánní akci a pokračování pikniku/koncertu z odpoledních hodin (3). Účel shromáždění se odlišuje od pozvánky na akci „Food not bombs piknik u Milady, poslední předprázdninové rozdávání", jeví se spíš jako vedlejší produkt hlavního záměru akce-pikniku u vily (4.) a nenaplňuje tak ani požadavek vlastního přesvědčení o výkonu práva shromažďovacího kvalifikovaně projevené navenek (5), když podle pozvánky mělo dojít ke vzpomínkové akci na pozemcích v okolí vily nikoli uvnitř. Uvedené platí tím spíše, že squateři do vily vnikli násilím (vypáčení železných mříží na balkonových dveřích a vybourání zdiva zamezující vstupu v patře).*"

[10] Rozhodnutí velitele zásahu o provedení nočního policejního zákroku zhodnotil městský soud jako zákonné a přiměřené okolnostem. Vzal v úvahu mimo jiné to, že policie měla s obdobnými akcemi a jejich průběhem negativní zkušenosti z minulosti, přičemž nejde o zkušenosti nahodilé, jak dokazuje příručka pro obsazování neobývaných objektů, kterou squatterské hnutí vytvořilo po skončení nyní projednávaného zásahu. Policie se pokoušela situaci řešit mírnějšími prostředky, konkrétně vyjednáváním, které však selhávalo kvůli tomu, že „squatteři" jednali každý sám za sebe a nikdo z nich nechtěl nést odpovědnost za jednání uskupení jako celku. Policie ve svých úvahách zohlednila narůstající radikalitu osob, které obsadily vilu a vrhaly po policistech z oken nejrůznější předměty, a taktéž dav sympatizantů „squatterů" v okolí objektu, jejichž počet se v průběhu večera zvyšoval, přičemž další nárůst by zásah zkomplikoval a vyžádal si povolání posil. Městský soud dále naznal, že ke zranění žalobců mohlo s ohledem na jejich chování a na okolnosti zásahu dojít mnoha způsoby jak před započetím policejního zákroku, tak i během něj, aniž by došlo k nepřiměřenému použití donucovacích prostředků. Ani mechanismus zranění podle soudu neodpovídá tvrzenému bití teleskopickým obuškem. Konečně soud vyhodnotil jako uspokojivé vysvětlení policie, proč nebyl pořízen kompletní videozáznam zákroku, přičemž zdůvodnění spočívalo zejména v nemožnosti zajistit bezpečí kameramana v nepřehledné situaci při obsazování prostoru zchátralé vily s neznámým počtem aktivně se bránících osob.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[11] Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podali žalobci (dále též „stěžovatelé") včas kasační stížnost. V ní namítali, že se v jejich případě jednalo o spontánní shromáždění (které dle rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 As 17/2008 taktéž požívá ochrany), tudíž z povahy věci nebylo možné předem určit počátek ani konec shromáždění. Podstata podmínky jednoty času a místa spočívá podle stěžovatelů v tom, že svobodu projevu realizuje současně více osob na společném místě a ve stejném čase. Pokud jde o účel shromáždění, byl jím jednak protest proti vyklizení vily Milada v roce 2009, kdy sloužila jako squatterské kulturní centrum, a dále snaha poukázat na to, že s domem se od jeho vyklizení nic neděje a odpovědné osoby jej dále nechávají chátrat. Širším smyslem pak bylo poukázat na problém dostupnosti bydlení v kontextu toho, že řada domů zůstává v dnešní době nevyužitá a chátrá. I samotná pozvánka na akci FOOD NOT BOMBS uváděla: *„Squat Milada vyklidili přesně před 3 roky. Doteď dům chátrá."* Již toto samotné heslo podle stěžovatelů do jisté míry upozorňuje na politický podtext shromáždění, obsazení vily pak bylo pouze jeho vyústěním. Stěžovatelé taktéž upozorňují, že účel

shromáždění se může v jeho průběhu měnit, jak předpokládá i zákon shromažďovací, který řeší shromáždění, jež se podstatně odchýlí od oznámeného účelu, aniž by tato skutečnost sama o sobě byla důvodem k rozpuštění shromáždění. Pokud jde o poslední podmínku, stěžovatelé mají za to, že *„projevem jejich přesvědčení o realizaci shromažďovacího práva byla již samotná přítomnost ve vile, tím spíše, že squatteři ve vile vyvěsili transparenty s odpovídajícími hesly (3 roky a dost). Kromě toho i z několika mediálních výstupů účastníků shromáždění je zřejmě, že obsazení vily vnímali jako protestní akci s politickým podtextem.*" K obsazení nemovitosti přistoupili proto, že se v průběhu předchozích let ukázalo, že *„každoroční vzpomínkové akce v blízkosti vily Milada nestačí k tomu, aby se s vilou začalo konečně něco dělat. Při obsazení vily se dalo předpokládat, že toto jednání přitáhne pozornost policie a s ní i pozornost médií, což se ostatně později potvrdilo a o obsazení vily squattery informovalo mnoho médií, a to i těch celostátních.*" Jejich cíle tedy ani zdaleka nebyly naplněny předchozími vzpomínkovými akcemi, stejně jako odpolední částí akce FOOD NOT BOMBS, přičemž opakovaným neúspěšným projevováním daných názorů nabyl zájem na ochraně svobody projevu a shromažďovacího práva na intenzitě. Pokud jde o to, že shromáždění se nekonalo na veřejně přístupném místě, stěžovatelé uvádějí, že nejde o definiční znak shromáždění. *„Tak, jak ochrany požívá i předem neohlášené shromáždění, musí za určitých podmínek požívat ochrany i shromáždění, které se koná na soukromém pozemku bez souhlasu jeho vlastníka/uživatele, pokud je to s ohledem na okolnosti přiměřené.*" Městský soud se podle stěžovatelů tímto způsobem vlastně vyhnul posouzení proporcionality zásahu do jejich práva shromažďovacího, resp. porovnání jeho závažnosti se závažností jejich vlastního zásahu do vlastnického práva státu.

[12] Pokud jde o přiměřenost zákroku z toho pohledu, že policie nevyčkala na ráno, městský soud podle názoru stěžovatelů opět (stejně jako ve svém předchozím rozsudku) poukazuje hlavně na zkušenosti policistů se squattery z minulosti a na to, že nebylo možné důvěřovat slibům účastníků akce, že vilu ráno dobrovolně opustí, přičemž tyto argumenty shledal Nejvyšší správní soud již ve svém předchozím rozsudku v této věci neuspokojivými. Novou argumentaci obavou o bezpečnost a zdraví osob ve vile, o kterých se dle dřívějších zkušeností přepokládalo, že se budou snažit dostat na poškozenou střechu budovy, označili stěžovatelé za úsměvnou a nelogickou. Účastníci akce lezli na střechu právě proto, aby se vyhnuli kontaktu se zasahujícími policisty. Navíc zásah je s ohledem na okolnosti (tma, špatný stav objektu uvnitř) vystavil taktéž nebezpečí zranění. Za irelevantní označili stěžovatelé též naléhání nájemce, aby policie neodkladně zasáhla, neboť nájemce měl v užívání pouze okolní pozemky, nikoliv vilu, ve výkonu nájemního práva jej tedy svým pobytem ve vile nijak neomezovali. Pokud jde o to, že se zvyšoval počet sympatizantů „squatterů" v okolí vily, z provedeného dokazování podle stěžovatelů vyplývá, že policie byla schopna zamezit případnému vnikání dalších osob do vily. Poukazují též na to, že policie nedodržela svůj slib a zadržela dva z účastníků akce, kteří vilu opustili ještě před započetím policejního zásahu.

[13] Co se týká vzniklých zranění, při hodnocení důkazů podle názoru stěžovatelů městský soud postupoval tendenčně a přebral rétoriku a pohled policie, mnohé závěry nemají dostatečnou oporu v provedeném dokazování. Soud zpochybnil svědecké výpovědi, podle nichž účastníci akce viděli při vstupu policistů do vily oknem v jejich rukou obušky na základě toho, že svědci uváděli odlišný zdroj světla, přitom těchto zdrojů bylo skutečně několik (generátor v sousední místnosti, vrtulník venku, baterky zasahujících policistů). V

jiném případě soud dovodil nevěrohodnost svědka z toho, že před soudem uvedl, že dostal do obličeje pěstí, zatímco lékaři, který jej ošetřoval, tvrdil, že šlo o úder tupým předmětem. Výpovědi svědků strany žalující soud stejně jako v předchozím svém rozsudku v této věci zpochybnil též tím, že pokud by „squatteři" byli zranění, upozorňovali by na to kolemstojící příznivce nebo média, případně další nezávislé osoby (záchranáře, hasiče). Přitom si však soud vůbec nepoložil otázku, zda to bylo v dané situaci prakticky možné. Tendenčně hodnotil podle stěžovatelů městský soud i předložené lékařské zprávy, neboť *„na jednu stranu odmítá lékařské zprávy pořízené v den zásahu, neboť lékař v nich výslovně nehodnotí, zda způsob vzniku zranění tvrzený pacientem může odpovídat skutečnosti, na druhou stranu odmítá i lékařské zprávy, které toto hodnocení obsahují, s odůvodněním, že byly pořízeny pozdě."* Za takovou zprávu dokládající způsob vzniku zranění označují stěžovatelé nález stěžovatele sub b), kde lékař konstatoval, že charakter nálezu není v rozporu s pacientem popisovanou událostí. Upozorňují též, že stěžovatelka sub a) předložila soudu fotografii svého zranění (popáleniny), soud ji však nevzal v potaz, neboť nebylo zřejmé, kdy byla pořízena. Stěžovatelé uzavírají: *„V našem případě je podstatné to, že stěžovatelé na základě lékařských správ a fotografií prokázali, že byli zraněni. ... Vyvstává zde otázka, jaký jiný důkazní prostředek by soud považoval za způsobilý k prokázání, že na místě došlo k policejnímu násilí za situace, kdy důkazní pozice stěžovatelů je poměrně obtížná vzhledem k tomu, že si pochopitelně nemohli obstarat např. videozáznamy zákroku apod."*

[14] Na to pak stěžovatelé navazují kritikou faktu, že policie nepořídila videozáznam (nebo alespoň audiozáznam) klíčových částí zákroku, ačkoliv jí v tom nebránily objektivní důvody. Policisté podle stěžovatelů z minulých zkušeností věděli, že mohou počítat pouze s pasivním odporem účastníků akce, navíc bezpečí kameramana bylo možno zajistit tím, že by to prostoru zásahu vstoupil až „na chvostu" zasahující skupiny. Překážkou nebyla ani nižší úroveň kamerové techniky v době zákroku, neboť prostor uvnitř vily byl osvětlen z několika zdrojů (viz výše), takže určitý obrazový záznam by byla schopná pořídit i běžná kamera bez tzv. nočního vidění, navíc i pouhý záznam zvuku by mohl přispět k objasnění situace uvnitř vily během zásahu. Městský soud nadto důvody nepořízení záznamu zčásti domýšlí za žalovaného, místo aby je podrobil kritické analýze. Tento aspekt případu označují stěžovatelé za klíčový, jelikož v daném případě mělo podle nich dojít k přenesení důkazního břemena na stát, resp. žalovaného, neboť v souvislosti se zákrokem policie došlo k zranění několika osob, včetně stěžovatelů, a tato zranění jsou doložena lékařskými zprávami. Není důležité, jestli se jedná o vážná zranění. Poukazují v této souvislosti na případ *Bouyid proti Belgii*, kde Evropský soud pro lidská práva dospěl k závěru, že i pouhá facka daná policistou jednotlivci, který je zcela v jeho moci, představuje závažný útok na důstojnost tohoto jednotlivce, a i toto jednání lze považovat za ponižující a odporující článku 3 Úmluvy, protože ukazuje nedostatek respektu vůči tomuto jednotlivci, vzbuzuje v něm pocit strachu, úzkosti a méněcennosti. Stěžovatelé uzavírají, že *„je sice možné, že k zraněním mohlo dojít i některým ze soudem tvrzených způsobů, nicméně bylo na žalovaném, aby prokázal, že ke zraněním skutečně některým z těchto způsobů došlo."* K tomu odkazují na rozsudek ESLP ve věci *Fyodorov a Fyodorova proti Ukrajině*.

[15] Stěžovatelé se také vracejí k otázce zničení věcí účastníků obsazení vily Milada (notebook, kytara, sběratelské desky apod.). Mají za to, že je vysoce nepravděpodobné a nelogické, že by si věci zničili sami „squatteři". Přestože se neprokázalo, že věci byly zničeny policisty úmyslně, policie podle stěžovatelů při zákroku porušila svou povinnost

chránit majetek a postupovat tak, aby nikomu nevznikla v důsledku jejího postupu bezdůvodná újma. Opět poukazují na nedostatečnou videodokumentaci celého zákroku.

[16] Žalovaný sub 1), tj. Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, podal obsáhlé vyjádření k meritu případu. Nejvyšší správní soud nepovažuje za nutné je v tomto rozsudku rekapitulovat, neboť jednak žalovaný sám uvádí, že jde pouze o shrnutí jeho předchozích vyjádření činěných v průběhu řízení, jednak vůči tomuto žalovanému městský soud žalobu zamítl proto, že nebyl jako žalovaný pasivně legitimován.

[17] Žalovaný sub 2), tj. Ministerstvo vnitra, který podle městského soudu pasivně legitimován v dané věci byl, se naopak k meritu nevyjádřil vůbec a celé jeho podání se zabývá tím, že se za pasivně legitimovaného nepovažuje. Bezpečnostní opatření (zásah) totiž realizovalo Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy (k tomu odkazuje na rozhodnutí zdejšího soudu č. j. Nad 224/2014-53), jež také sami žalobci za žalovaného označili, a Ministerstvo vnitra se na něm nijak nepodílelo. Ministerstvo vnitra by bylo možné označit za žalovaného jen v případě, pokud by zasahoval bezpečnostní ozbrojený sbor, který není správním orgánem. Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy nicméně v obecné rovině správním orgánem je, a to ve smyslu definice obsažené v § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Nadto vystupovalo podle názoru ministerstva jako správní orgán i v této konkrétní věci, přičemž krajské ředitelství policie je podle § 8 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii"), samostatnou organizační složkou státu s vlastní právní subjektivitou.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[18] Nejvyšší správní soud shledal, že podmínky řízení jsou splněny, a kasační stížnost vyhodnotil jako přípustnou. Nejvyšší správní soud poté kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[19] Nejvyšší správní soud opakuje, že v případu tzv. vyklizení vily Milada v roce 2012 a zásahu do práv žalobců rozhoduje podruhé. Svým prvním rozsudkem č. j. 6 As 255/2014 - 42, kterým zrušil první rozsudek městského soudu v dané věci, zavázal městský soud následujícím právním názorem: „*V prvé řadě městský soud zhodnotí otázku, zda – s ohledem na informace, jež měl velitel zásahu k dispozici – bylo jeho rozhodnutí použít vůči účastníkům akce ve vile Milada donucovací prostředky přiměřené okolnostem; předpokladem je však spolehlivé zjištění, kdo jako velitel o zásahu rozhodl. V této souvislosti vezme městský soud v úvahu též možný zásah do shromažďovacího práva stěžovatelů. Městský soud dále objasní důvody neúplnosti policejního videozáznamu zákroku ve vile Milada a podle výsledku případně vyvodí důsledky vůči žalovanému v rámci hodnocení důkazní situace. V případě, že stěžovatelé unesou své důkazní břemeno k prokázání svých tvrzení o zranění, jež při policejním zásahu utrpěli, městský soud zhodnotí závažnost takových zranění ve smyslu požadované minimální intenzity zásahu do tělesné integrity vyžadované pro aplikabilitu čl. 3 Úmluvy, resp. čl. 7 odst. 2 Listiny. Pokud zjistí, že k zásahu do základních práv podle citovaných ustanovení došlo, resp. že je splněna podmínka jejich aplikovatelnosti, zhodnotí, zda je vzhledem k důkazní situaci a zásadě rozložení důkazního břemene odpovědnost za tato zranění přičitatelná žalovanému, a podle toho rozhodne v rámci žalobního petitu o (částečné) důvodnosti či nedůvodnosti žaloby.*"

[20] Co do ostatních bodů neshledal již tehdy Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou. Opakovanou kasační stížnost tak lze považovat za přípustnou jen v rozsahu, v jakém je namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu [§ 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.]. Stěžovatelé nicméně správně – s poukazem na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 79/2009 - 165 ze dne 22. března 2011, publ. pod č. 2365/2011 Sb. NSS) – uvádějí, že původní rozhodnutí bylo zrušeno pro procesní vady, nepřezkoumatelnost, resp. nedostatečně zjištěný skutkový stav, jejich opakovaná kasační stížnost je proto přípustná v rozsahu, v jakém městský soud dokazování a své právní závěry v dalším řízení doplnil.

[21] Vzhledem k tomu, že podstatná část nynějších kasačních námitek směřuje do skutkových závěrů městského soudu, resp. do hodnocení důkazů ze strany městského soudu, zdůrazňuje Nejvyšší správní soud již na tomto místě, že je to především městský soud, který je oproti kasačnímu Nejvyššímu správnímu soudu soudem nalézacím a je povolán zhodnotit žalovaný zásah v tzv. plné jurisdikci, včetně otázek skutkových, o nichž si sám učiní úsudek. Intervence ze strany kasačního soudu je v tomto ohledu výjimečná a omezuje se na vady řízení a dokazování ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

IIIa. Vymezení žalovaného

[22] Vzhledem k tomu, že oproti prvnímu rozsudku městského soudu došlo ve změně okruhu účastníků na straně žalovaných (mezi žalovanými již, v souladu s výrokem II prvního rozsudku městského soudu, jenž nebyl ani první kasační stížností stěžovatelů napaden, není Policejní prezidium, nově se však vedle Krajského ředitelství policie hl. města Prahy objevuje Ministerstvo vnitra), zaměřil se Nejvyšší správní soud – i vzhledem k námitkám ze strany Ministerstva vnitra –nejprve na tuto otázku. Nutno v této souvislosti připustit, že potenciální oběti nezákonných zásahů se v důsledku znění § 83 s. ř. s., v kombinaci se spletitou judikaturou správních soudů, jak bude zřejmé z dalšího výkladu, ocitají v nezáviděníhodné situaci při zvažování, vůči komu by měli svou zásahovou žalobu směřovat.

[23] Pro posouzení této otázky je rozhodné znění zmíněného § 83 s. ř. s.: „*Žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah; jde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru, je žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen, a u obecní policie obec.*“ Nejvyšší správní soud má – shodně s městským soudem – za to, že žalovaným v případě projednávaného pořádkového opatření (zásahu) měl být žalovaný sub 2), tj. Ministerstvo vnitra. Ministerstvo vnitra tomu oponovalo výkladem, podle něhož postačuje, aby ozbrojený bezpečnostní sbor (zde Policie České republiky) byl v obecné rovině správním orgánem (resp. měl potenciál jím být), uplatnit by se proto podle něj měla část věty před středníkem, tedy správně by měla být žalována přímo příslušná organizační složku státu, která opatření provedla (zde krajské ředitelství policie). Pouze u těch ozbrojených sborů, které za žádných okolností správním orgánem být nemohou, by se pak podle ministerstva uplatnila část věty za středníkem. Takový výklad, jakkoli jistě možný a z hlediska právní jistoty žalobců i praktický, je však v rozporu s dosavadní judikaturou zdejšího soudu.

[24] Nejvyšší správní soud v minulosti rozlišoval v jednotlivých situacích, zda policie prováděla žalovaný zásah jako správní orgán, nebo zda vystupovala v jiné roli, zejména jako ozbrojený bezpečnostní sbor nebo jako orgán činný v trestním řízení (rozsudky ze dne 2. června 2010, č. j. 6 Aps 6/2009 - 146, nebo ze dne 26. června 2014, č. j. 9 As 143/2014 - 34). Policie totiž plní rozmanité úkoly, které patří do různých právních odvětví (rozsudek ze dne 28. dubna 2005, č. j. 2 Aps 2/2004 - 69, č. 623/2005 Sb. NSS), což se projeví při aplikaci § 83 s. ř. s. o vymezení žalovaného. To, že policie v určitém případě vystupovala jako správní orgán, nikoliv jako bezpečnostní ozbrojený sbor, zpravidla vyplývá ze zákona, z něhož policie v daném případě odvozuje svou pravomoc konat. Za typickou situaci, kdy policie koná v pozici správního orgánu, lze označit postupy podle zákona o silničním provozu (rozsudek ze dne 23. listopadu 2011, č. j. 6 Aps 3/2011 - 63, č. 2603/2012 Sb. NSS) nebo podle zákona o azylu a zákona o pobytu cizinců (usnesení ze dne 17. září 2010, č. j. Nad 44/2010 - 36). Ve sporných případech je rozhodující převažující charakter určitého úkonu (rozsudek ze dne 27. srpna 2014, č. j. 2 As 35/2014 - 109). V nyní projednávané věci, kdy krajské ředitelství policie realizovalo pořádkový zásah za účelem ochrany vlastnického práva a obnovení veřejného pořádku a opíralo se přitom o zmocnění obsažené přímo v zákoně o policii, vystupovala policie ve své roli ozbrojeného bezpečnostního sboru. Zákon o policii neoznačuje policii za správní orgán ani z něj nevyplývá, že by pořádkové zásahy měly charakter správní činnosti, právě naopak, jedná se o ryzí bezpečnostní činnost, a právě za účelem jejího účinného provádění je policie vyzbrojena a je tudíž ozbrojeným sborem. Žalovaným v daném případě tedy skutečně mělo být podle § 83 s. ř. s. (část věty za středníkem) Ministerstvo vnitra, které policii řídí a jemuž je podřízena (srov. též zcela aktuální rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 216/2016 - 92 ze dne 22. února 2017, odst. 30).

[25] Městský soud proto postupoval správně potud, že v souladu s usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. prosince 2014, č. j. Nad 224/2014 - 53, č. 3196/2015 Sb. NSS, sdělil žalobcům svůj právní názor na výše uvedenou otázku, a vyzval je, aby případně upravili v tomto směru svou žalobu. Žalobci při ústním jednání okruh žalovaných rozšířili i o Ministerstvo vnitra. Městský soud pak žalobu vůči žalovanému sub 1), tj. Krajskému ředitelství policie hl. m. Prahy, svým rozsudkem zamítl. Učinil tak správně až poté, co – v souladu s právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v předchozím kasačním rozsudku č. j. 6 As 255/2014 - 42 – připustil změnu petitu i co do tvrzeného zásahu do práva shromažďovacího a po provedeném řízení postavil najisto, že shromažďovací právo stěžovatelů (jak bude posouzeno dále) dotčeno nebylo. Jinak by totiž jako žalovaný přicházel v úvahu první žalovaný, neboť při rozpouštění shromáždění policie vystupuje nikoli jako bezpečnostní sbor, nýbrž jako správní orgán (§ 12 zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů; srov. v této souvislosti případ tzv. blokády v létě 2011 v oblasti těžby v Národním parku Šumava, v němž rozhodoval i Nejvyšší správní soud – rozsudky č. j. 8 As 101/2011 - 186 ze dne 11. června 2013 a č. j. 8 As 39/2014 - 56 ze dne 18. listopadu 2015, kde jako žalovaný nezpochybněně vystupovalo příslušné krajské ředitelství policie). Proto také Nejvyšší správní soud při svém prvním rozhodování v této věci, v rozsudku č. j. 6 As 255/2014 - 42, otázku pasivní legitimace žalovaných s konečnou platností neuzavíral, nebyla ostatně ani předmětem kasačních námitek.

[26] Pro úplnost je nutno zdůraznit, že policie v daném případě ani náznakem nejednala jako orgán činný v trestním řízení. Ostatně i desátý senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku č. j. 10 As 11/2016 - 153 z 21. července 2016 výslovně nyní posuzovaný případ zásahu ve vile Milada, resp. předchozí rozsudek šestého senátu Nejvyššího správního soudu v této věci odlišil (odstavec 43 rozsudku č. j. 10 As 11/2016 - 153). S tímto odlišením se šestý senát Nejvyššího správního soudu ztotožňuje, není proto vůbec namístě uvažovat o závěru, jaký zaujal Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku č. j. 10 As 11/2016 - 153, tj. zrušení rozsudku městského soudu a odmítnutí žaloby pro nedostatek pravomoci správních soudů podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[27] Můžeme shrnout, že policie při vyklizení vily Milada jednala jako bezpečnostní ozbrojený sbor, proto městský soud správně považoval za žalovaného Ministerstvo vnitra. Jakkoli tedy v řízení před městským soudem vystupovaly na straně žalované dva subjekty, po objasnění problému pasivní legitimace se pro lepší srozumitelnost v dalším textu odůvodnění tohoto rozsudku hovoří již jen o žalovaném, resp. policii, která zásah provedla.

IIIb. Dotčení práva shromažďovacího

[28] Ve svém prvním rozsudku Nejvyšší správní soud vytkl městskému soudu vadu řízení v tom smyslu, že nepřipustil změnu petitu žaloby, resp. že se z formálně procesních důvodů odmítl zabývat hodnocením žalovaného zásahu z hlediska případného porušení svobody shromažďování stěžovatelů jakožto jejich základního politického práva. Městský soud se v dalším řízení touto otázkou zabýval, včetně toho, že vzal v úvahu relevantní judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, na kterou ho Nejvyšší správní soud upozornil. Tím městský soud splnil závazný pokyn Nejvyššího správního soudu. Pokud jde nyní o výsledek posouzení městského soudu, Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s jeho závěrem, že stěžovatelé neuplatňovali obsazením vily Milada své politické právo ve smyslu čl. 19 Listiny, resp. čl. 11 Úmluvy. Právo shromažďovat se a svobodně projevovat své názory se v daném případě vůbec nedostalo do hry a policie do něj tudíž nemohla svým zákrokem zasáhnout.

[29] Nejvyšší správní soud připomíná, že shromažďovací právo úzce souvisí s právem na svobodu projevu (čl. 17 Listiny, resp. čl. 10 Úmluvy) – shromažďování za účelem vyjádřením politických či jiných názorů je vlastně jednou z forem svobody projevu (srov. k tomu WAGNEROVÁ, E.; ŠIMÍČEK, V.; LANGÁŠEK, T.; POSPÍŠIL, I. a kol. Listina základních práv a svobod. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2012, s. 931, str. 457 a násl.; viz též rozsudky ESLP *Öllinger proti Rakousku ze* dne 29. června 2006, č. 76900/01, § 38, *Sergey Kuznetsov proti Rusku* ze dne 23. října 2008, č. 10877/04). Ústavní ochrany požívají i shromáždění spontánní, předem neohlášená, ostatně s takovými shromážděními počítá i platný zákon o právu shromažďovacím v § 12 odst. 3; jinak řečeno, shromáždění nepozbývá ochrany jen proto, že nebylo takto svými účastníky původně zamýšleno a že nebylo v souladu se zákonem předem příslušným úřadům ohlášeno (srov. stěžovateli uváděné rozsudky Evropského soudu pro lidská práva *Oya Ataman proti Turecku ze* dne 5. prosince 2006, č. 74552/01, a *Cissé proti Francii* ze dne 9. dubna 2002, č. 51346/99). Městský soud však správně uzavřel, že stěžovatelé ani při zvážení těchto okolností nenaplnili svým konáním všechny znaky shromáždění vymezené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. listopadu 2015, č. j. 8 As 39/2014 - 56, č. 3364/2016 Sb. NSS.

Těmito znaky jsou: 1. účast více než jedné osoby, 2. fyzická přítomnost účastníků na konkrétním místě, 3. konkrétní čas konání shromáždění, aby bylo možno určit jeho počátek a konec, 4. účel shromáždění, sloužící k výměně informací a názorů a vyjadřující postoj shromážděných k řešení veřejných a jiných společných záležitostí. K tomu pak Nejvyšší správní soud připojil pátý znak, který charakterizoval takto: *»U všech výše uvedených kritérií je třeba navíc zkoumat splnění předpokladu, který lze označit u zúčastněných osob jako existenci navenek projevené „subjektivní stránky" - vlastního přesvědčení o výkonu shromažďovacího práva (5). Shromážděné osoby nejen že musí objektivně naplňovat shora uvedené požadavky, ale musí si být rovněž vědomy toho, že vykonávají především shromažďovací právo. Rovněž však musí tento svůj zájem kvalifikovaně projevit. Jinými slovy, v konkrétní situaci musí být objektivně zjistitelné, že vůbec k výkonu shromažďovacího práva dochází.«*

[30] Nejvyšší správní soud nepovažuje za potřebné reagovat na všechny výhrady stěžovatelů k jednotlivým znakům shromáždění, které podle úsudku městského soudu obsazení vily Milada nenaplnilo. Vzhledem k tomu, že tyto znaky musí být splněny kumulativně, postačuje, aby nebyl naplněn jediný z nich, a akci za shromáždění považovat nelze. V daném případě považuje Nejvyšší správní soud za klíčové pro posouzení věci, že nebyl naplněn právě výše citovaný poslední znak shromáždění, tj. vlastní přesvědčení o výkonu shromažďovacího práva a zejména prezentace účelu shromáždění účastníky akce vůči vnějšímu světu.

[31] Nejvyšší správní soud předesílá, že i když obvykle se politická a jiná shromáždění konají na veřejně přístupných místech, rozhodně nelze vyloučit, aby se shromáždění konalo i jinde. Nasvědčuje tomu jak judikatura Evropského soudu pro lidská práva (srov. výše citovaný rozsudek *Cissé proti Francii*, kde se účastníci shromáždili v kostele, a Evropský soud pro lidská práva shledal, že k zásahu do práva shromažďovacího došlo; byl však přiměřený sledovanému cíli, kterým bylo zachování veřejného pořádku), tak i česká historická zkušenost (připomenout lze tzv. bytové semináře konané disidenty v době komunistického režimu před rokem 1989 a sloužící k výměně politických a filozofických názorů mezi jejich účastníky). V těchto případech však vždy šlo o prostor, který sice nebyl plně veřejně přístupný, avšak shromáždění se zde konalo s vědomím a souhlasem jeho vlastníka, resp. oprávněného uživatele. Představit si lze jistě i situaci, kdy účastníci shromáždění s ohledem na neexistenci jiného vhodného prostoru nebo s ohledem na poselství celé akce zvolí jako místo konání shromáždění i bez vědomí majitele nebo s jeho strpěním např. soukromý pozemek či zchátralý objekt, který je však fakticky komukoliv volně přístupný. Jak ale správně poukázal městský soud, v tomto případě je situace odlišná, neboť skupina účastníků akce FOOD NOT BOMBS po skončení této akce bez konzultace s vlastníkem obsadila svévolně objekt, který byl v době konání akce podle svědeckých výpovědí zajištěn proti násilnému vniknutí. K obsazení objektu museli překonat řadu fyzických překážek – pomocí žebříku pronikli na balkon vily, zde vypáčili mříž a probourali otvor vedoucí dovnitř.

[32] Již z tohoto průběhu událostí (a také z následného jednání aktérů vůči příslušníkům policie) lze mít pochybnosti o tom, že účastníci obsazení vily Milada realizovali právo, jež je v čl. 19 Listiny vyjádřeno jako právo pokojně se shromažďovat. V demokratické společnosti je těžko možné akceptovat a soudně chránit jako výkon shromažďovacího

práva pokus prosadit své názory a hodnoty silou bez ohledu na práva jiných osob. Zejména však Nejvyšší správní soud dovozuje, že v situaci, kdy zcela nepochybně došlo k porušení zákona a ke zjevnému a záměrnému porušení vlastnického práva třetí osoby (byť jí byl v tomto případě stát), je zcela přiměřené klást na účastníky takovéhoto činu přísnější nároky, pokud má být jejich akce kvalifikována jako výkon politického práva požívající ústavní ochrany. Konkrétně má Nejvyšší správní soud za to, že je oprávněné požadovat po nich, aby své přesvědčení o tom, že vykonávají své politické právo, dali jasným, srozumitelným a nepochybným způsobem najevo, a to zejména vůči orgánům veřejné moci, které se chystají zasáhnout na ochranu porušeného práva s cílem obnovit veřejný pořádek. To se v daném případě nestalo.

[33] Nejprve je třeba připomenout, že ze svědeckých výpovědí vyplynulo, že v minulých letech končily oficiální vzpomínkové akce k výročí vyklizení vily Milada nejednou akty vandalismu (pálení pneumatik, poškozování zaparkovaných policejních vozidel). V tomto světle se obsazení zchátralé budovy zajištěné proti vniknutí skutečně mohlo policii jevit jako další obdobný akt v řetězci předchozích událostí. Tomu, že z pohledu přítomné policie se o žádné shromáždění vedené jednotným záměrem vyjádřit určitý politický či jiný názor nejednalo, nasvědčuje i nejednotné vedení a alibistické chování „squatterů“, kdy mluvčí na balkóně jednající s policií opakovně zdůrazňovali, že každý z účastníků akce jedná sám za sebe, a odmítali nést jakoukoliv zodpovědnost za chování skupiny jako celku. Zejména však je nutné poukázat na to, že „squatteři“ během vyjednávání s policií zdůrazňovali spíše zábavnou stránku celé akce, neboť prohlašovali, že si ve vile pouze zatancují a ráno půjdou domů. Přehlédnout nelze ani konfliktní jednání, zejména vrhání předmětů z oken a útoky na policisty rozebírající barikádu. Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná, že ve výše citovaném rozsudku *Oya Ataman proti Turecku* prohlásil Evropský soud pro lidská práva, že orgány veřejné moci mají projevit určitou míru tolerance i vůči neohlášeným shromážděním, pokud jsou poklidná a demonstranti se neuchýlí k násilným aktům. V daném případě nebyla tato podmínka splněna. Účastníci akce se s pasivním odporem spokojili teprve, když speciální policejní jednotka pronikla do budovy oknem v horním patře. Do té doby kladli více méně aktivní odpor.

[34] Ze všech těchto důvodů se Nejvyšší správní soud ztotožňuje se závěrem městského soudu, že stěžovatelé se nemohou v tomto případě oprávněně dovolávat svého práva, resp. svobody pokojného shromažďování ve smyslu čl. 19 Listiny, resp. čl. 11 Úmluvy. Ačkoliv vyvěšené transparenty mohly vést za jiných okolností policii k tomu, aby vzala v úvahu subjektivní přesvědčení účastníků, že jejich akce je společenským protestem a výkonem svobody projevu, vyjádření účastníků akce na místě a jejich chování vůči policii dalo akci jiný ráz. Orgány veřejné moci (policie na místě samém a následně městský soud) tak oprávněně dospěly k závěru, že se o zásah do svobody shromažďování v daném případě nejednalo, nebyl proto důvod provádět poměřování závažnosti případného zásahu do práva shromažďovacího se závažností zásahu účastníků do vlastnického práva státu i s intenzitou veřejného zájmu na obnovení veřejného pořádku. Na tomto závěru nemohou nic změnit ani odkazy stěžovatelů na jejich pozdější mediální výstupy, neboť – jak Nejvyšší správní soud již dříve judikoval ve výše citovaném rozsudku č. j. 8 As 39/2014 - 56 (odst. 47) – charakteristické znaky shromáždění nelze konstruovat až dodatečně po skončení celé akce.

[35] Jelikož v daném případě nedošlo k naplnění jednoho ze znaků ústavně chráněného shromáždění, neboť chybělo navenek projevené přesvědčení účastníků o výkonu shromažďovacího práva, nepovažoval Nejvyšší správní soud za nutné zabývat se otázkou, zda je vůbec principiálně možné konat ústavně chráněné shromáždění v soukromém objektu, kam účastníci vnikli násilím proti vůli jeho vlastníka a zabarikádovali se zde, takže zabránili ve vstupu (a případné účasti na takovém shromáždění) jiným osobám.

IIIc. Zákonnost a přiměřenost zásahu

[36] Nejvyšší správní soud nejprve pro pořádek připomíná, že již ve svém předchozím rozsudku v této věci dospěl k závěru, že policejní zásah dané věci byl zákonný, neboť *„účastníci akce vnikli bez právního důvodu do nemovitosti, k níž neměli žádné vlastnické, ani od něj odvozené užívací právo. Stát jako vlastník vily Milada navíc jasně zazděním oken a dveří v přízemí nad to, co je samozřejmé, zdůraznil, že si nepřeje, aby do objektu pronikaly cizí osoby a jakkoliv jej využívaly. Tomu odpovídalo i ustanovení smlouvy s nájemcem okolních pozemků, kterého stát jako smluvního partnera zavázal, že nebude budovy na pronajatých pozemcích sám užívat a že neumožní jejich využívání ani jiným osobám. Nepochybné tedy je, že policie oprávněně vyzvala účastníky akce k opuštění objektu, neboť se mohla zaštítit ochranou vlastnického práva, tím spíše, když se ochrany dovolával nájemce okolních pozemků, který vzhledem k obsahu nájemní smlouvy skutečně mohl v této otázce operativně zastupovat zájmy vlastníka jakožto pronajímatele.“* Mezi úkoly policie patří mimo jiné i ochrana bezpečnosti majetku a veřejného pořádku (§ 2 zákona o policii). Při plnění těchto úkolů má policie povinnost vystupovat aktivně, jde o tzv. zásadu iniciativy (§ 10 zákona o policii). Těmto povinnostem policie v daném případě dostála.

[37] Uplatnění iniciativy je ovšem podmíněno nejen existencí věcného důvodu pro policejní zásah, ale je vyvažováno zásadou přiměřenosti postupu policie zakotvenou v § 11 zákona o policii. Městský soud měl proto za úkol v novém řízení zhodnotit přiměřenost postupu velících důstojníků policie, kteří se rozhodli nevyčkávat na ráno a provést zásah s použitím donucovacích prostředků již v průběhu noci. Nejvyšší správní soud nejprve připomíná zásady, které vyslovil již ve svém předchozím rozsudku v této věci: *„Na jednu stranu nelze akceptovat, aby užití donucovacích prostředků představovalo standardní policejní reakci na jakékoliv porušení zákona. ... Na druhou stranu policie si musí zachovat vysokou míru akceschopnosti při ochraně práv osob a veřejného pořádku. Nelze proto klást na policejní rozhodování v terénu nadměrné a nerealistické požadavky, neboť to by mohlo mít do budoucna rdousící dopad na policejní iniciativu. Velitel zásahu může jen těžko dosáhnout dokonalého vyvážení ochrany veškerých v úvahu přicházejících práv všech zúčastněných osob. Určitou míru disproporce zásahu lze akceptovat a přičíst ji na vrub omezené době pro rozhodování a vypjaté situaci. Nelze podceňovat ani potřebu působit na adresáty zásahu jako autoritativní těleso, což je role, která policii též k efektivnímu plnění jejích funkcí přísluší, na straně druhé by pro závěr o oprávněnosti zásahu nestačilo, pokud by byl odůvodněn jen snahou policie neztratit tvář a vynutit splnění neadekvátního nebo nerozumného ultimáta. Balancovat mezi těmito dvěma extrémy však nelze bez zvážení veškerých okolností svědčících pro a proti provedení zásahu, jež byly známy v době, kdy toto zásadní rozhodnutí padlo.“* S ohledem na výsledky řízení před městským soudem hodnotí Nejvyšší správní soud jako nedůvodnou kasační stížnost v té části, kde stěžovatelé vytýkají městskému soudu, že otázku přiměřenosti zásahu nesprávně posoudil.

[38] Před městským soudem proběhly výslechy svědků – současných i bývalých policejních důstojníků, kteří tvořili čtyřčlenný štáb v čele s velícím důstojníkem, plk. H., jenž zásahu velel. Tito svědci vypovídali konzistentně o tom, co je vedlo k tomu, že přistoupili k zásahu již v průběhu noci. Zdůvodnili, proč nevěřili slibům účastníků akce vyjednávajících s policií z balkónu budovy, že objekt ráno opustí, a proč se rozhodli zásah neodkládat i s vědomím, že může s ohledem na podmínky dojít k drobnějším poraněním jak účastníků akce, tak zasahujících policistů. Stěžovatelé měli možnost klást předvolaným svědkům otázky a aktivně přispět k odhalení skutečných motivů zásahu, pokud by se lišily od těch oficiálně prezentovaných. K žádnému zpochybnění zásadních faktů však nedošlo. Nejvyšší správní soud proto shodně s městským soudem vyšel z toho, co svědci uváděli, neboť jejich výpovědi, pokud jde o situaci na místě zásahu, podporují též předložené videozáznamy.

[39] Policie dorazila na místo na základě podnětu nájemce pozemků v okolí vily Milada, který byl smluvně zavázán vůči vlastníkovi vily a okolních pozemků, že bude bránit vstupu cizích osob do vily. Tuto svou povinnost nájemce splnil tím, že objekt zajistil proti vniknutí, účastníci akce FOOD NOT BOMBS však tyto zábrany násilím překonali a svévolně obsadili objekt vily. Policie se pokusila řešit situaci nekonfliktně prostřednictvím policejních vyjednavačů, avšak neuspěla. Mluvčí účastníků odmítli návrh, aby objekt opustili za asistence policie do půlnoci s tím, že policie nasvětlí prostor tak, aby odchod byl bezpečný a nedošlo ke ztrátě či poškození věcí účastníků. Přislíbili sice, že objekt opustí ráno za světla, avšak zároveň zdůrazňovali v průběhu celého vyjednávání, že nemohou mluvit za všechny účastníky akce, že každý jedná sám za sebe. Svědci, kteří měli konkrétní zkušenosti z podobných akcí z minulosti, tj. velitel zásahu plk. H. a specialista z oddělení extremismu mjr. J., shodně poukázali na to, že podobné sliby členové squatterské komunity v minulosti opakovaně porušovali a uvedli konkrétní příklady (minulé vzpomínkové akce vyklizení vily Milada, obsazení domu na Palackého náměstí v Praze v roce 2009). Tyto zkušenosti nasvědčovaly tomu, že účastníci akce se pouze snaží hrát o čas, odložit policejní zásah a tím prodlužovat trvání své nezákonné akce. Na rozdíl od stěžovatelů Nejvyšší správní soud nepovažuje za závadné, že městský soud opřel svůj náhled na racionalitu tohoto hodnocení ze strany policistů na daném místě a v daném čase též o příručku pro příznivce squattingu, která sice vznikla až po datu projednávaného zásahu, ale která právě k takovémuto chování nabádá. Tato příručka totiž jen podpořila závěry, které vyplynuly z výslechu svědků, a věrohodnost jejich výpovědí o tom, jak se jim z jejich pohledu a na základě jejich dosavadních skutečností situace na místě tehdy jevila.

[40] Za naprosto klíčové pro zhodnocení zákonnosti a přiměřenosti zásahu považuje nicméně Nejvyšší správní soud fakt, že na místě bylo podle výpovědí svědků asi 80 až 100 policistů, přičemž v okolí vily se postupně shromažďovali příznivci osob, které vilu obsadily. Jejich počet v průběhu večera narůstal až na zhruba 100 osob, k čemuž je nutno připočíst (v době zásahu přesně neznámý) počet osob uvnitř ve vile. Policie se snažila zabránit shromážděným osobám v tom, aby pronikly do objektu vily a spojily se s těmi, kdo již vilu okupovali (v policejní terminologii tedy policie musela zajistit tzv. perimetr kolem budovy). Ačkoliv policie opakovaně vyzývala shromažďující se příznivce, aby odešli, z výpovědí svědků vyplývá, že ti policejních výzev neuposlechli, vždy poodešli a zase se vrátili. K tomu je nutno přičíst též zvyšující se radikalizaci všech zúčastněných – k

dispozici jsou kamerové záznamy dokládající, že se kolem vily shromažďovaly další osoby, a svědecké výpovědi uvádějící, že tyto osoby společně s osobami, jež vnikly do vily, házely po policistech nejrůznější předměty (což se dále potvrdilo i tím, že při prvním pokusu o průnik do budovy došlo k aktivní obraně, neboť „squatteři" vystupovali proti policistům, kteří se pokoušeli rozebírat barikádu vytvořenou mezi prvním a druhým podlažím, přičemž došlo k lehkým zraněním dvou policistů). Z celkové situace bylo tedy zřejmé, že počet osob, proti kterým bude muset případně policie zasahovat na místě, postupně narůstal, a s ohledem na jednání těchto osob se jevilo čím dál pravděpodobnější, že policejní zásah bude nevyhnutelný. Za daných okolností pak učinil velící důstojník rozumné a pochopitelné rozhodnutí, že zásah proti osobám ve vile provede bezprostředně a nebude vyčkávat na ráno. Ačkoliv se dařilo udržet přihlížející sympatizanty venku, nebylo jisté, že se to bude dařit i nadále. Nadto i v průběhu samotného zásahu bylo nutno zajistit, že policisté pronikající do vily nebudou rozptylováni či dokonce napadáni zezadu přihlížejícími osobami, jak vysvětlil v průběhu svého výslechu npor. N., tehdejší zastupující velitel speciální zásahové jednotky. Odložení zásahu do svítání by si tudíž vyžádalo buď odeslat velkou část nasazených policistů zpět domů (přičemž by nejspíš nebylo možno zabránit případnému pronikání dalších osob do vily), nebo ponechat je na místě a zásah pak uskutečnit s policisty ve stavu únavy po celonočním vyčkávání, navíc s nezbytným přivoláním dalších posil.

[41] Nejvyšší správní soud již ve svém předchozím rozsudku v této věci připomněl usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 263/97 ze dne 6. ledna 1998 (U 1/10 SbNU 335), podle něhož je obecně každý povinen se podrobit výkonu pravomoci veřejného činitele bez ohledu na vlastní soukromý názor (stranou ponecháváme výjimečné případy excesů či zcela zjevného jednání *ultra vires*, což však není tento případ). Vyšel na druhou stranu též z nálezu Ústavního soudu ze dne 27. září 2007 sp. zn. II. ÚS 474/07 (N 151/46 SbNU 505), podle něhož nelze uplatňovat donucovací instituty státní moci v případech, kdy lze téhož účelu dosáhnout bez donucení. Poukázal též na závěry odborné literatury, podle níž ani chybné vyhodnocení situace nemusí vést vždy k označení policejního postupu za nezákonný, jestliže zvolené řešení odpovídalo (nutně neúplným) informacím známým zasahujícímu policistovi v době zásahu a tomu, jak se situace musela jevit rozumně uvažujícímu a náležitě vycvičenému policistovi jednajícímu v dobré víře (srov. FUCHS, J.: Přiměřenost při použití donucovacích prostředků a zbraně policisty a strážníky, Právní rozhledy 9/2013). Konečně též upozornil, že zásada přiměřenosti je doplněna principem subsidiarity použitých donucovacích prostředků, podle něhož mají mírnější prostředky přednost před razantnějšími, samozřejmě za předpokladu, že použitím mírnějších prostředků lze ještě dosáhnout sledovaného cíle (srov. k tomu VANGELI, B.: Zákon o Policii České republiky. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 483 s., str. 63 a násl.).

[42] Nejvyšší správní soud má s ohledem na shora vymezené okolnosti po doplnění dokazování ze strany městského soudu za to, že všem těmto obecně formulovaným požadavkům policie v daném případě dostála. Rozhodnutí provést policejní zákrok s použitím donucovacích prostředků, a to již krátce po půlnoci, bylo nejen zákonné, ale s ohledem na to, jak se okolnosti v dané době jevily, též přiměřené. Mírnější prostředky k dosažení stejných cílů (konkrétně policejní vyjednavače) policie využila, avšak bez úspěchu. Další odkládání zásahu se mohlo policii s ohledem na narůstající počet osob v okolí vily z

taktického hlediska jevit jako riskantní. Nasadit do akce zásahovou jednotku k vyklizení budovy proto bylo oprávněné, a to i s vědomím, že dojde ke střetu několika desítek osob ve tmě uvnitř zchátralého objektu a v důsledku toho mohou vzniknout drobnější poranění na obou stranách.

IIId. Zranění stěžovatelů a přenos důkazního břemene

[43] Nejvyšší správní soud se již ve svém předcházejícím rozsudku ztotožnil s hodnocením žalovaného, že s ohledem na celkové okolnosti zásahu *„se jeví množství ošetřených osob a charakter jejich újmy spíše mírným“*. Přesto požadoval, aby městský soud doplnil a znovu vyhodnotil dokazování ohledně zranění stěžovatelů a dalších osob, jež se akce účastnily. Dojde-li totiž při policejním zásahu, resp. zadržení či zatýkání osob k jejich zranění, stíhá stát a jeho orgány nejen pozitivní závazek provést účinné vyšetřování tvrzeného špatného zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy, ale má to i důsledek částečného přesunu důkazního břemene na orgány státu (např. rozsudek ESLP ve věci *Ribitsch proti Rakousku* ze dne 4. prosince 1995, č. 18896/91, který se sice týkal zranění, k nimž došlo v době policejní detence, závěry o pozitivních závazcích státu na poli čl. 3 Úmluvy včetně rozložení důkazního břemene mezi stěžovatele a orgány státu však Evropský soud pro lidská práva později rozšířil i na situace při zadržení či zatýkání; srov. rozsudek *Rehbock proti Slovinsku* ze dne 28. listopadu 2000, č. 29462/95, podobně rozsudek *Fyodorov a Fyodorova proti Ukrajině* ze dne 7. července 2011, č. 39229/03; viz též KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 405).

[44] Tvrdí-li tedy žalobce, že při zásahu nebo donucení ze strany policie došlo k porušení jeho práva nebýt vystaven špatnému zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy, resp. čl. 7 odst. 2 Listiny, je na něm, aby prokázal, že došlo ke špatnému zacházení, např. ke zranění. Stran důkazního standardu Evropský soud pro lidská práva vyžaduje prokázání špatného zacházení nade vší rozumnou pochybnost. Pokud se nicméně oběť před omezením osobní svobody těšila dobrému zdraví a po propuštění na svobodu trpí zraněními, vyvstává silná domněnka, že ke zraněním došlo v době, kdy byla pod dohledem státních orgánů. Důkazní břemeno k rozptýlení této domněnky pak spočívá na žalované vládě, která musí předložit dostatečné a přesvědčivé vysvětlení vzniku zranění, případně prokázat, že síla použitá při zadržení osoby byla přiměřená (rozsudek ESLP ve věci *Serikov proti Ukrajině* ze dne 23. července 2015, č. 42164/09). Jak Nejvyšší správní soud vyložil ve svém předchozím rozsudku v této věci, přenos důkazního břemene je nutno uplatnit i v řízení před národními soudy, nemá-li být až řízení před Evropským soudem pro lidská práva účinným prostředkem nápravy při porušení čl. 3 Úmluvy.

[45] Tyto právní závěry vyslovené v předcházejícím rozsudku Nejvyššího správního soudu potvrdil následně (v jiné věci) i Ústavní soud (srov. nález sp. zn. I. ÚS 1042/15 ze dne 24. května 2016, odst. 46: *„Ústavní soud taktéž připomíná princip, že pokud osoba, která je zajištěna či jinak pod kontrolou policie utrpí zranění, je povinností státu poskytnout věrohodné vysvětlení, jakým způsobem byla tato zranění způsobena. Pokud tak stát neučiní, vyvstane otázka porušení čl. 3 Úmluvy. Pokud tedy stěžovatel prokáže, že byl zajištěn v dobrém zdravotním stavu a propuštěn se zraněními, důkazní břemeno se přesouvá na stát, aby prokázal, že se stěžovatelem nebylo špatně zacházeno … Tento princip platí i pro situace zatýkání nebo zadržování osob.“*

[46] Po doplnění dokazování uzavřel městský soud v nyní posuzované věci, že k přenosu důkazního břemene na orgány státu nedošlo. Odůvodnil to – zjednodušeně řečeno – tak, že ke zraněním stěžovatelů mohlo s velkou pravděpodobností dojít nejrůznějšími mechanismy ještě před započetím policejního zásahu, případně v jeho průběhu, avšak bez souvislosti s použitím donucovacích prostředků, přičemž charakter těchto zranění svědčí o tom, že právě takto k nim i došlo. Tvrzení stěžovatelů nevyvolala na straně městského soudu důvodné podezření, že se stali obětí špatného zacházení ze strany policie poté, co se ocitli v její moci, přičemž městský soud vyšel při hodnocení důkazů především z výpovědí nezávislých svědků celé události (záchranáře a hasiče). Nejvyšší správní soud neshledal prostor na tomto hodnocení nic měnit. Stěžovatelům se skutečně nepodařilo prokázat, a to i s přihlédnutím k jejich vlastnímu chování na místě v době před zásahem, že by jejich zranění vznikla v době, kdy již byli „v moci“ policie. K tvrzení stěžovatelů, že při jejich vyvádění z objektu vytvořili policisté tzv. bicí uličku, kde je tloukli teleskopickými obušky do různých částí těla, nebyly sneseny přesvědčivé důkazy.

[47] Aniž by chtěl Nejvyšší správní soud subjektivní prožívání stěžovatelů jakkoliv snižovat, konstatuje, že jejich zranění jsou spíše drobného povrchového charakteru. Jedná se o ojedinělé oděrky, modřiny a jednu nevelkou tržnou ránu na hlavě (délka 2,5 cm), dále v jednom případě o údajnou spáleninu na noze. Takováto zranění mohou bez pochybností odpovídat těm okolnostem akce, které vyplývají z provedeného dokazování před městským soudem. Účastníci akce, včetně stěžovatelů, vnikli po žebříku za použití násilí do zabezpečeného objektu zchátralé vily, kde se pohybovali při nedostatečném osvětlení. Již zde mohlo dojít k oděrkám, modřinám a menším tržným rankám. Následně se účastníci akce ve vile plné rozbitých věcí a suti bavili, mimo jiné též tancem, jak vyplývá z jejich vyjednávání z policií, což opět mohlo vést k drobným poraněním. Za tímto účelem účastníci zprovoznili ve vile benzínový generátor, který dodával elektřinu pro hudební aparaturu a částečné osvětlení vnitřního prostoru. Benzínem také později polévali barikádu, aby odradili policisty od jejího rozebírání. Při těchto činnostech mohla snadno vzniknout menší popálenina. V okamžiku, kdy se policisté rozhodli zasáhnout, neomezili se účastníci akce jen na pasivní obranu, ale házeli na policisty z oken nejrůznější předměty, doplňovali shora barikádu mezi prvním a druhým podlažím, napadali policisty rozebírající barikádu tím, že jim šlapali na ruce apod. Také tyto činnosti svou povahou mohly vést ke vzniku některých drobnějších poranění na straně účastníků. Po vstupu policistů do vily unikaly některé osoby na poškozenou střechu budovy. Jiné sice pasivně ležely uvnitř na zemi, avšak s ohledem na jejich předchozí jednání nelze vyloučit, že zasahující policisté ze speciální zásahové jednotky mohli některé z nich nezáměrně pošlapat nebo o ně zakopnout, a to nejen z důvodu špatného osvětlení vnitřního prostoru, ale také s ohledem na to, že se snažili v zájmu vlastní bezpečnosti zajistit celý prostor co nejrychleji a kontrolovat primárně všechny zdroje případného nebezpečí a nemohli tudíž věnovat potřebnou pozornost tomu, kam stoupají. Konečně možným zdrojem výše popsaných poranění mohlo být i samotné vyvádění osob z vily, neboť policisté si je předávali z bezpečnostních důvodů „v páce“ mezi sebou na úzkém schodišti vedoucím z druhého podlaží do přízemí, přičemž z tohoto schodiště byly předtím narychlo odstraněny pozůstatky barikády z nábytku a stavebního materiálu, kterou zde účastníci vybudovali.

[48] S ohledem na to, že Nejvyšší správní soud vyhodnotil rozhodnutí provést za daných okolností zásah v budově jako přiměřené okolnostem, je nutno uzavřít, že žádná z těchto eventualit nepředstavuje rozpor s právem. Jako významnou by bylo možno hodnotit újmu stěžovatelů tehdy, pokud by svým rozsahem nebo mechanismem vzniku zranění překračovala rozsah, jaký se dá s ohledem na popsaný skutkový děj rozumně předpokládat. Charakter zranění žádného ze stěžovatelů však není takový, aby mohl vést k závěru, že policisté jim záměrně ubližovali excesivním použitím donucovacích prostředků, konkrétně že je tloukli teleskopickým obuškem v průběhu vyvádění ven před budovu. Stěžovatelé opírají svůj nárok na deklaraci nezákonnosti zásahu o povrchová zranění, která svým mechanismem odpovídají okolnostem, na nichž se převážnou měrou podíleli oni sami. Proto by ani po lékařích, kteří stěžovatele ošetřovali, ať již bezprostředně po zásahu nebo s několikadenním odstupem, nebylo možné rozumně požadovat, aby u jednotlivých zranění přesně rozlišovali mechanismus jejich vzniku. Dobře to lze dokumentovat na tom, že u údajné popáleniny nebyl lékař s několikadenním odstupem ani schopen určit, zda je o popáleninu nebo oděrku. Lékařské zprávy bývají v podobných situacích důkazem zejména o tom, že ke zraněním vůbec došlo, že nejsou vymyšlená. V nyní posuzovaném případě se však stěžovatelům nepodařilo prokázat, resp. vyvolat důvodnou domněnku, že zranění vznikla v době, kdy již byli „v moci“ policistů. Úvaha městského soudu o tom, že tvrzení stěžovatelů není věrohodné i proto, že bezprostředně po vyvedení si žádný z nich na špatné zacházení, resp. na bití obuškem nikomu z přítomných přihlížejících nestěžoval, byla pouze podpůrná a na celkovém hodnocení důkazní situace nic nemění.

[49] Stěžovatelé sice správně poukazují na to, že za ponižující a nelidské zacházení označuje Evropský soud pro lidská práva v některých případech i poměrně drobné ublížení ve formě „facky“ (rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Bouyid proti Belgii* ze dne 28. září 2015, č. 23380/09), ale pomíjejí při tom fakt, že jejich případ se od citovaného významně skutkově odlišuje. Pan Bouyid prokázal nade vši možnou pochybnost, že dostal „facku“ v průběhu pobytu na policejní služebně, kdy již byl zajištěn a zcela bezbranný; v takové situaci může být i drobná fyzická újma značně ponižující. Obecně jistě platí, že jakékoliv použití fyzické síly ze strany policie musí být odůvodněné a přiměřené okolnostem (rozsudek ve věci *Rehbock proti Slovinsku* ze dne 28. listopadu 2000, č. 29462/95). Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva ovšem také vyplývá, že v případech fyzického odporu či rizika násilného jednání ze strany kontrolovaných osob může být určitá forma donucení nezbytná (rozsudek ve věci *Sarigiannis proti Itálii* ze dne 5. dubna 2011, č. 14569/05). V minulosti Evropský soud pro lidská práva za takové případy označil např. tzv. „pasivní odpor“ (rozsudek ve věci *Milan proti Francii* ze dne 24. ledna 2008, č. 7549/03), pokus o útěk (rozsudek ve věci *Caloc proti Francii* ze dne 20. července 2000, č. 33951/96) či odmítnutí podrobit se osobní prohlídce (rozsudek ve věci *Borodin proti Rusku* ze dne 6. listopadu 2012, č. 41867/04).

[50] Aby došlo k přenosu důkazního břemene na stát, musí stěžovatel předložit „hájitelné tvrzení“ o tom, že byl ze strany policie vystaven špatnému zacházení. O hájitelné tvrzení se nejedná jak v případě, že není věrohodně doloženo, že vůbec došlo ke zranění či jiné újmě na zdraví (rozsudek ve věci *Jeong proti České republice* ze dne 13. února 2007, č. 34140/03), tak i tehdy, není-li s ohledem na okolnosti přesvědčivě dokázáno, že k újmě na zdraví došlo v průběhu zajištění policií (rozsudek ve věci *Svoboda a ostatní proti České republice* ze dne 4. února 2014, č. 43442/11). Kauza stěžovatelů se spíše než případu

Bouyid proti Belgii podobá kauze, kdy s ohledem na malou závažnost zranění nebylo ani důkladné vyšetřování schopno určit, zda újma vznikla tak, jak události popisovala stěžovatelka, nebo tak, jak odpovídalo tvrzením policistů (rozsudek ve věci *Klaas proti Německu* ze dne 22. září 1993, č. 15473/89). Také by bylo možné nyní posuzovaný případ přirovnat, s ohledem na množství zúčastněných a jejich jednání před zákrokem a během něj, ke kauze vzpoury vězňů, kde Evropský soud pro lidská práva uzavřel, že i když většina stěžovatelů disponovala lékařským potvrzením o zraněních z relevantního období a prakticky všichni odkazovali na svědecké výpovědi, soud nemohl mimo důvodnou pochybnost uzavřít, že se stěžovateli špatně zacházely státní orgány. Některé skutečnosti naopak naznačovaly, že zranění mohla být způsobena také vyřizováním účtů mezi vězni nebo v důsledku paniky nastalé v průběhu vzpoury (rozsudek ve věci *Habimi a ostatní proti Srbsku* ze dne 3. června 2014, č. 19072/08). Naopak fakt, že policie se v daném případě pokusila nejprve vyjednávat a že s ohledem na předchozí jednání účastníků akce mohli zasahující policisté oprávněně očekávat odpor a byli vystaveni nebezpečí (dva byli během první části zásahu lehce zraněni), tuto kauzu významně odlišuje od případu razie proti demonstrantům ve škole Diaz-Pertini v Janově (rozsudek ve věci *Cestaro proti Itálii* ze dne 7. dubna 2015, č. 6884/11).

IIIe. Neúplný videozáznam

[51] Protože k přenosu důkazního břemene na stát z výše uvedených důvodů nedošlo, nebyl ani prostor klást žalovanému k tíži skutečnost, že policie nebyla schopna přeložit kompletní videozáznam o průběhu zákroku. Nad rámec nutného odůvodnění však Nejvyšší správní podotýká, že v tomto bodě se s městským soudem neshodl. Důvody neúplnosti záznamu, které uvádí žalovaný, neshledává zdejší soud přesvědčivými.

[52] Nejvyšší správní soud vzal při tomto hodnocení v úvahu, že npor. N., který podle svého tvrzení začínal u speciální zásahové jednotky jako dokumentarista a později byl vedoucím dokumentační skupiny, vypověděl jako svědek, že v době, kdy zásah proběhl (rok 2012), nebyly k dispozici minikamery, jež by se daly upevnit na přilbu. Kamery se tedy nosily v ruce a kameraman musel mít k sobě další policisty, kteří jej chránili, neboť sám nebyl schopen při natáčení kontrolovat okolí. Kamery taktéž neměly tzv. noční vidění, tedy schopnost pořizovat zřetelný obrazový záznam za zhoršených světelných podmínek. Ani tyto skutečnosti však Nejvyšší správní soud nepovažuje za uspokojivé vysvětlení důvodů, proč nebyl pořízen videozáznam z celého průběhu zákroku. To, že chybí i část záznamu z rozebírání barikády, není nikterak argumentem ve prospěch žalovaného. Naopak – doložená část nahrávky svědčí o tom, že natáčení této části zákroku z hlediska úrovně techniky i bezpečnosti kameramana možné bylo. Fakt, že videozáznam v určitém místě končí, působí spíše podezřele. Pokud jde o chybějící záběry z následného průniku policistů do objektu vily oknem ve druhém podlaží, Nejvyšší správní soud znovu opakuje, jako již ve svém předchozím rozsudku v této věci, že po tzv. zaplavení vnitřního prostoru vily zasahujícími policisty a po jeho zajištění již nemohla být situace tak nebezpečná a nepřehledná, aby zde kameraman nemohl natáčet. Nezdokumentování samotného průniku do budovy a zajištění prostoru snad tehdejšími technickými možnostmi a nutností zajistit bezpečnost kameramana omluvit lze. Avšak postupné vyvádění zajištěných účastníků akce ven před vilu bylo jistě možno obrazově a zvukově zaznamenat alespoň do té míry, do jaké to technické a faktické možnosti dovolovaly (v úvahu by bylo nutno při hodnocení kvality takového záznamu vzít např. fakt, že k

vyvádění docházelo po úzkém schodišti, na němž nebyl prostor pro další osobu). Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že pokud by chování účastníků akce bylo od počátku mírumilovné a vznik zranění by byl dle dokazování připsán době, kdy již byli v moci policie (aniž by přitom během zásahu mohla policie oprávněně očekávat aktivní odpor), pak by žalovaný své důkazní břemeno s ohledem na chybějící videozáznam zřejmě neunesl. Za daných okolností je však toto hodnocení pouze upozorněním, neboť vzhledem k prokázanému skutkovému ději se žalovaný ve stavu důkazní nouze před soudem neocitl.

IIIf. Zničení věcí

[53] Jestliže dospěl Nejvyšší správní soud výše k závěru, že stěžovatelé nenaplnili ani důkazní standard k prokázání porušení svého práva nebýt podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení, tím spíše musí konstatovat, že neunesli důkazní břemeno, pokud jde o poškození jejich věcí, neboť zde leželo toto břemeno výhradně na nich. Ve hře je zde právo vlastnické, nikoliv právo nebýt podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení. Stěžovatelům se nepodařilo prokázat, že by věci, u nichž tvrdí škodu, do vily vnesli, že k jejich zničení nutně muselo dojít až v době, kdy se již účastníci akce nacházeli v moci policie, tím spíše nemohlo být prokázáno, že je policisté poškodili bezdůvodně či dokonce úmyslně. Ani z tohoto důvodu tak nelze provedený policejní zásah označit za nezákonný.

IV. Závěr a náklady řízení

[54] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že Městský soud v Praze zhodnotil věc správně. V souladu se závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, vysloveným ve zrušujícím rozsudku č. j. 6 As 255/2014 - 42 ze dne 25. května 2015, městský soud napravil bezezbytku vytčené vady řízení, doplnil podrobně dokazování a na jeho základě formuloval svá skutková zjištění. Nejvyšší správní soud zde opakuje, že není soudem nalézacím, jehož úkolem by bylo nahrazovat volné hodnocení důkazů ze strany nalézacího městského soudu svým vlastním úsudkem; důvodem k jeho kasačnímu zásahu, pokud jde o skutková zjištění, by mohly být toliko vady dokazování, případně zásadní rozpor mezi skutkovými závěry a obsahem spisu. Žádné takové vady však Nejvyšší správní soud nezjistil. Právní hodnocení učiněných skutkových zjištění vyhodnotil Nejvyšší správní soud jako přesvědčivé a ztotožnil se s ním. Kasační stížnost proti napadenému rozsudku proto v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[55] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1, 7 s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatelé neměli ve věci úspěch, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovaní měli ve věci úspěch, podle obsahu spisu jim však žádné náklady nad rámec jejich běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. března 2017

JUDr. Tomáš Langášek

pokračování

předseda senátu